

Stratégia és/vagy botladozás – egy évvel közelebb 2017-hez

Felügyelői jelentés

a Magyarországi Evangélikus Egyház Északi Egyházkerületének 2015. évi áprilisi közgyűlése számára

1. Láthatóan evangélikusként – nézzünk körül...

Amikor a kétszázézer magyarországi evangélikusság egyharmadnyi közösségének egy évét tekintjük át, már csak a számosság okán is célszerű és helyénvaló szélesebb perspektívára kitekintve együtt gondolkodnunk.

Mindenekelőtt nem múlt megrendüléssel kell felidézünk keresztény hitsorsosainkat ért erőszakot. Történjen ez akár Párizs szívében, a távoli Kenyában, a Közel-Keleten vagy éppen Kínában, a hitük és kultúrájuk miatt megölt, megtámadott, elnyomott keresztények ügye a mi ügyünk. Természetesen ne legyenek illúzióink: emberi cselekvéssel szinte semmit sem tehetünk, legfeljebb annyit, hogy nem hagyjuk elhallgatni ezeket a fájdalmakat – bár ez sem csekélység, különösen, ha arra gondolunk, hogy nem ritkán nagyon is világias érdekek miatt, akiknek közfeladatuk volna, sunnyogva asszisztálnak mindehhez. De hívő emberekként egyvalamit biztosan megtehetünk és meg is kell tennünk: imádságainkban ne szűnjünk az Úristenhez szólni testvéreinkért. Öröm volt a bajban számomra, hogy szinte nem volt olyan egyházi alkalom az elmúlt évben szerte az egyházkerületben, ahol lelkészeink és gyülekezeteink ne imádkoztak volna a hitükben üldözöttekért.

Közvetlenebb és kézzelfoghatóbb a felkelősségünk, ha közvetlen környezetünkre nézünk. Az elszegényedés, és ami ennél is súlyosabb, a szegénységben, nyomorúságban élők katasztrofális katasztrofális semmit sem csökkent, mindennapjainkat a bizalmatlanság, az erkölcsi relativizálódás, a gyűlölködés mérgezi. Sőt, már meg sem rezzennünk, hogy egy újpogány, gyűlölködő eszmét hordozó szerveződés korábban elképzelhetetlen legitimációkat kap.

Mindehhez kettős értelemben is a legszorosabban közünk van: egyfelől benne élünk ebben a közegben, tehát alakítjuk, mi több, alkotjuk is a közeget magát. Az előbb kicsinynek érzékeltetem a közösségünket, de most megfordítom ezt: ha kétszázézer keresztényi értékrendjében szilárd evangélikus ezzel az értékrenddel élne és működne ebben a társadalomban, az már bőségesen volna akkora kisugárzású, hogy másképpen fordulna kisebb és nagyobb közösségeink lelkiállapota, lelki útja. De persze mindig van mindannyiunk számára alapos érv és indok másképpen tenni, a realitásokat figyelembe venni stb. Nem is akarom savonarola-i pózokkal ostromozni magunkat ezért, de legalább legyen tudatában, hogy a morális alkuinkkal nem gyengítjük, hanem építjük a rendszert. Másfelől ez a rendszer külön is terhet rak ránk, keresztényekre akkor, amikor a napi manipulációkban a kereszténységet használják bűvszóként, fedőtörténetként. Azt korábban csak ízléskérdésnek tarthatták sokan, hogy a legkisebb falusi foci pályát is ökumenikus segédlettel avatták fel, ám mostanra ott tartunk,

hogy nem csupán egy kereskedelem-politikai ügyben lett hivatkozási alap a Szentírás és vallásgyakorlás állítólagos szempontja, de még valláselméleti vitákat is vívnak politikusok, bizonyára komoly teológiai mélységékkal. Kínunkban mosolyoghatunk ezen, de ilyenkor legyünk tisztában azzal, hogy mennyire kopik a keresztény szó, az egyház társadalmi tekintélye, már legalábbis a maradéka..

2. Országos egyházunk a kerületből nézvést

Azért kell mindezekről is szólnom, mert kerületi felügyelői szolgálatomban mindezek napi tapasztalatokat és teendőket jelentenek. Ugyanis – anélkül, hogy túlfeszíteném létszámunk alakulásának taglalását – egyre többször vagyok kénytelen elgondolkodni egyházkormányzati szintjeink érvényességén. Örvendetes, hogy az Északi Egyházkerület, híven a kerületeinket újraszabó eredeti intenciókhoz, mindinkább karakteres lelki közösséggé válik, aminek egyes elemeiről Tamás püspök adott számot. Ez valóban indokoltá teszi ennek a szervezeti keretnek a meglétét. Lelkészeink teológiai-hivatásbéli gondozása, gyülekezeteink szolidáris összekapcsolódása tölti meg tartalommal az egyházkerületet, miközben közegyházi és egyházpolitikai ügyeink döntő része országos egyházi folyamat. Felügyelői munkám jelentős részét is ezek tették ki, ezért adok számot erről is.

A legnagyobb jelentőségű változás az Országos Iroda szervezeti, fizikai és reménység szerint lelki átalakulása. Az új országos irodai igazgató, azon túl, hogy nekünk személy szerint is kedves, lelkészi mivoltával is üzenet, akárcsak a Gyülekezeti és Missziós Osztály létrehozása. Egyházunknak (és gyülekezeteinknek is természetesen) szüksége van a professzionális szervezeti menedzsmentre, ez *sine qua non*, ami vitán felül áll, nem szabad semmilyen egyháziaskodó maszatolással kibújni a világi és egyházi törvények betartása alól. De az Országos Irodától azt várjuk (és ezért fontos, hogy egykori esperesünk, püspökhelyettesünk vállára helyezhettük ezt a terhet), hogy érezhetően és láthatóan evangélikus legyen az egyház ügyeinek intézése, a missziós és gyülekezeti munka támogatása. Az országos egyházvezetésben ezt a két tényezőt kértem és kérem számon mindig. Az épület nagyszabású, réges-régen megérett teljes felújításában is ez kell vezessen minket. Itt be kell számoljak hibáinkról is: az országos vezetésben többször is tárgyaltuk, milyen funkciókkal kell rendelkeznie az új épületnek, azonban a legutolsó tervekhez képest is kerültek elő új szempontok, ami ellehetetlenítette a tervező munkáját. Olyan funkcionális kérdések vetődtek itt fel, mint a gyűjtemények vagy éppen a püspökségek elhelyezése (ez utóbbiról még szólok), a közösségi terek jelenléte – mélységes köszönet és bocsánatkérés illeti meg Benczúr László testvérünket, hogy nem vágta régen a fejünkhöz a többször átdolgozott dokumentációkat...

Tavalyi jelentésemben jeleztem, hogy az egyházvezetés elszánta magát az Evangélikus Hittudományi Egyetem működésének fejlesztésére. Örömmel jelenthetem, hogy az ezt meghatározó koncepciót, aminek elkészítésével megbízott az Országos Presbitérium, az OP, mint a fenntartó elfogadta, majd pedig ennek ismeretében a Zsinat a szükséges fejlesztési forrásokat, négy évre mintegy kétszázmillió

forintot, megszavazta. A képzés és a tudományos munka színvonalának emelését, a képzés tematikájának bővítését (elsősorban a valláspedagógia és társadalomtudomány területén), a pedagógus-utánpótlás támogatását tartalmazó program hitem szerint megerősíti az EHE szerepét egyházunk szükséges megújulásában. Az Egyetem vezetése partnerünk ebben a folyamatban, de szükségünk van a gyülekezeti és esperesi visszajelzésekre is.

A kommunikáció ügyeiről elnöktársam beszámolt, itt egy szempontra szeretnék csak ráerősíteni: a mai médiavilágban az interaktivitás és közösségi tartalom-gyártás elengedhetetlen. Ha nem tudjuk egymást mind szélesebb körben megszólítani és bevonni a médiacsatornákon is, erőtlenek leszünk a kommunikációban. Ez azt jelenti, hogy igyekezzünk mind több tartalmunkat, információinkat láthatóvá tenni az elektronikus médiában, még ha ezeket korábban intimebbnek is éltük meg. Legyünk médiában is vállaltan, mediálisan is láthatóan evangélikusok!

A pályázatokról külön most szintén nem szólok, ez ügyben az országos egyház igen aktív munkát végzett – reménység szerint ennek meglesz az eredménye. Szeretném megerősíteni elnöktársam figyelmeztetését a morális tartásunk megőrzése érdekében!

Jelentem, készülünk az EPOT-ra, a részletekről külön is tájékoztatást adunk. Célunk, hogy valódi lelki frissülést kapjunk a gyülekezeti szolgálatokhoz és egyben üzeni is tudjunk kifelé jelenlétünkkel, közös gondolkodásunkkal, közös imádságainkkal.

3. Kerületi ügyeink

Egyházkerületünk nehéz éven van túl, amit túlságosan is terhelt egy fegyelmi ügy és annak hullámverése. Őszi Közgyűlésünk jelentős részét ennek megbeszélésére szántuk, ami mentesít a mostani részletes felidézéséről, csak a jelentés teljessége érdekében említem itt is. Egyházkerületi Fegyelmi Tanácsunk döntésével a kerületi elnökség официálisan lezárta az ügyet, a lelki utóhatásokat közösen viseljük. A Zsinat részletesen tárgyalta a következményeket, egyebek között a fegyelmi eljárásokra és az egyházi bíráskodásra vonatkozó szabályozásainkat az elnökségünk által felvetett irányokban kezdte el átalakítani.

Ehhez is kapcsolódik, hogy miskolci oktatási intézményünket érintően az OP a kiírt igazgatói pályázatot érvénytelennek nyilvánította, új pályázatot írt ki, jelenleg megbízott igazgató irányítja az intézményt, a tapasztalatunk szerint megnyugtató módon kezelve a helyzetet. Fellegvári igazgató úr munkáját méltó körülmények között, az évszárón fogjuk megköszönni.

Bár hivatalos ügyünk nem volt több, kár volna eltagadni, hogy több gyülekezetünket is belső gondok gyötrik. Nincs rá ok és alap, hogy ezeket egyházkerületi közgyűlésünk tárgyalja, egyetértek elnöktársammal, miszerint az egyházmegyei szint sokkal hatékonyabban tudna fellépni mindebben. Itt újra csak a jó rend megőrzésének, a törvények és szabályok betartásának követelményét erősítem meg.

Tudom, hogy kialakultak olyan szokások akár pénzügyi kérdésekben is, amelyek akár finanszírozási könnyebbségnek tűnnek, de hangsúlyozom: amennyiben ezek ellenkeznek a törvényes renddel, egyrészt fenntarthatatlanok, másrészt többet ártanak a gyülekezetnek és az egyháznak is, mint amennyi rövid távú hasznot hoznak látszólag. Ezért kell az egyházkerületi vezetésnek határozottan fellépnie az ilyen ügyekben, még ha kritikákat is kapunk érte, mint történt ez a minap a pilis hitoktatás ügyében.

Áldásnak és ezeket a nehéz eseményeket bőségesen ellensúlyozónak éltem meg, hogy felügyelői munkám elmúlt egy éve során sok- olyan gyülekezeti alkalmon vehettem részt, amelyek protokolláris elemek nélkül engedtek be a gyülekezetek életébe. Ezúton is köszönöm a testvéreknek a szeretet és testvéri közösségeket Debrecentől Kétybodonyig, Kálmánházától Szentendréig. A lelkészkitatások és ünnepek pedig felemelő élményeket adtak, amely alkalmak kifejezték egy-egy közösség erejét, reményteliségét.

Mai fájó gondokat és a jövő reménységét egyben mutatta meg az a cigány-missziós konferencia, amelyen részt vehettem. Közgyűlésünknek kiemelt témája roma testvéreink ügye, ezért itt erről nem szólok részletesebben, csak arra utalok, hogy a nyíregyházi Roma Szakkollégiumban tapasztalt áldozatos munka reményt ad ebben is számunkra.

Szólnom kell egy országos, de egyházkerületünkben sajnos kellemetlen melléközöngéssel járt eseményről, az 1%-os felajánlásokat megköszönő ételosztásunkról is. Szeretném világossá tenni, hogy a szándék és a megvalósítás is egyértelműen méltó volt Egyházunk küldetéséhez, társadalmi szolgálatához. Az, hogy a sajtóban durva hamisításokkal félreértelmezve jelent meg a miskolci ételosztás, éppen annak az érték-relativizmusnak és a politikai viszonyrendszerek egyházi szolgálatunkra káros ránktelepedésének a jele, amiről bevezetőmben beszéltem.

Zajlik a missziós nap előkészülete, a sok értékes kezdeményezés és hittel teli aktivitás igazán missziós együttlét reményét vetíti előre!

4. 2017 felé

Végezetül két kérdés felvetésével szeretnék a jövő teendőihez közös gondolkodást és cselekvést elindítani. Amint arra korábban utaltam, az Országos Iroda épületének felújításakor a püspöki hivatalok elhelyezése is szóba került. Az ügyben püspökünk is kifejezte már korábban nyitottságát, hogy merőben inadekvátnak tűnő jelenlegi püspöki székhelyről elköltözzön a hivatal. Logikusnak és szervezeti túlcsoportulásainkat ellensúlyozónak látszik az egyik felmerült megoldás, vagyis az Országos Irodában való elhelyezése mindkét, Budapestet is magában foglaló püspökségnek. Szóba került korábban más fővárosi helyszín is, akár új építkezésekkel. Távlati tervként az egyházkerület földrajzi egyensúlyának jobban megfelelő elhelyezés is felmerült. Jómagam két javaslattal élek: egyrészt a

kerületi közgyűlés ne engedje ki az erről való érdemi döntés jogát a saját a köréből, hogy nincs megfontolt, kellően érvelhető álláspontunk, javaslatunk. Másrészt a kérdésről ne ingatlanügynökként vagy logisztikusként, hanem egyházként gondolkodjunk együtt. Abból induljunk ki, milyen szerepet szánunk teológiai alapvetéseink, törvényeink, hagyományaink és jelenkori szükségleteink figyelembe vételével a püspöki munkának, mit várunk el tőle, s ehhez szabjuk az elhelyezés szempontjait.

A másik kérdés 2017. A programötletek, kezdeményezések elkészítésével már most késésben vagyunk erről beszéltünk ősszel is. De ennél is nagyobb gond lenne, ha elsősorban a protokollok, épületek, rendezvények lebegnének szemünk előtt. Kérem, hogy kezdjünk el minél többet tenni azért, hogy élhessünk a Jóisten kegyelmével, ami révén nekünk adatik meg az ötszázéves ünneplés! Használjuk ezt ki az olyannyira vágyott egyházi megújulásunkhoz!

Kérem ebben a testvérek imáságos támogatását, az elvégzett munkám hiányosságainak, hibáinak őszinte kritikáját, a további teendőkhöz pedig a testvéri segítséget, támogatást!

2015. április 17.

Dr. Fábri György

egyházkerületi felügyelő